

Štajerske vesti.

—**š—** Oprostitev učiteljev od črno-vojniške službe. Štajerski listi poročajo: Da se vnovič preizkuša vprašanje, je li naj ostanejo še tudi v bodoče v veljavi vse dosedanje oprostive učiteljskih oseb od črnovojniške službe, je izdal štajerski deželni šolski svet na vse okrajne šolske svete naročilo, da naj predložijo seznam v pregledni obliki deželnemu šolskemu svetu o vseh dosedanjih oprostivah učiteljskih oseb od črnovojniške službe. V svrhu enotnega postopanja se določa, da velja vobče pravilo, da ni dotlej nobenega vzroka za predlaganje oprostitve kake učiteljske osebe od črnovojniške službe, dokler še službuje na kakšni polovica učinski oseb, ali se jih pa more nadomestiti z drugimi, čeprav v manjši meri kvalificiranimi osebami. Vprašanje, v koliki meri je ta ali ona moška učiteljska oseba sposobna za vojaško službo, pa spada v presojo vojaške oblasti. Tudi ni dopustno šolskim oblastim presojati vprašanja o slučajih, kako izvršuje kaka učiteljska oseba razen svojega poklica še tudi kak drug poklic, zaradi katerega bi se je ne moglo pogrešati, ako bi se jo odtegnilo temu postranskemu poklicu.

—**š—** Odlikovanje. Učitelj na ljudski šoli v Studencih pri Mariboru, tov. Anton Stiebler, ki služi kot nadporočnik v nekem pešpolku, je dobil *Signum laudis*. Čestitamo!

—**š—** Odlikovanje. Učitelj na okoliški šoli v Celju, Ferdo Šentjurc, doslej kadet, je postal poročnik v r. pri 2. bos.-herc. pohodnem polku. — Učitelj v Framu pri Mariboru, Branko Mejovšek, je postal nadporočnik vr. pri 4. bos.-herc. pohodnem polku.

—**š—** Odlikovanje. Rud. Wrany, učitelj v Lučanah, je dobil srebrno hrabr. kolajno I. reda. — Učitelj Jos. Namestnik v Teznu, je dobil *Signum laudis* in bronasto hrabr. kolajno.

—**š—** Štiridesetletnica nadučitelja tov. Dobnika Josipa. Iz Ponikve ob Juž. žel. nam pišejo: Po končani šolski sv. maši se je vršila dne 18. julija t. l. v šolskih prostorih štiridesetletnica nadučit. tovariša Dobnika. — V lepo okrašenem razredu so se zbrali šol. mladina, učiteljski zbor, domače šole z gosp. župnikom Ašičem in mnogo ljudstva. V lepem, dovršenem govoru je slavil g. Ašič zasluge jubilaranta ter mu v spomin na ta dan izročil lepo palico s srebrnim držajem. — Podavale so se na to od šolske mladine na to slavnost ozirajoče se deklamacije ter petje raznih pesmi. Deklamovanje in petje je bilo tako ljubko in precizno, da je vsakega prisotnega do solz ganilo. V sredo večer (19. julija) so priredili tovariši in prijateljki jubilarantu podoknico in bakljado. Na to so se zbrali v gostilnici g. Ošlaka na malo večerjo, kjer so se vrstile razne napitnice. V imenu Učit. društva šmarško-rogaškega je slavil jubilaranta nadučitelj Stritar kot neumorno delavnega, vzornega učitelja, ljubeznega tovariša in zvestega prijatelja, katerega delovanje se ni omejilo le na štiri stene šolske sobe. Šel je rad med ljudstvo in ga poučeval v raznih strokah poljedelstva, mu svetoval in pri vsaki priliki pomagal. Celih 26 let že služi na Ponikvi, v tem času je nabral pri dobrotnikih šole in šol. mladine za razne dobrodelne namene čez 20.000 K, za stavbo nove šole 7.500 K itd. Njemu podrejeno učitelstvo ga opravičeno zove svojega dobrega očeta. Občina ga je že pred leti imenovala za častnega občana.

—**š—** Nazdravil mu je tudi g. postajenačelnik, in tov. Čulek ga je pozdravil v imenu Celjskega učit. društva. — Od leta 1886. do danes ni izmed 43 učinskih oseb te šole nobena še slavila 40letnice službovanja na Ponikvi, ter tudi nobena ni 26 let — kakor on — službovala tu. — Čez 900 njegovih učencev je zbranih pod cesarsko zastavo in se bojuje sedaj proti sovragu za domovino in cesarja. Izmed teh mu 96 redno dopisuje z bojnega polja. — Jubilarantu je le čestitati, da si je s svojim prijaznim obhajanjem, z neumornim vsestranskim delovanjem pridobil srca vseh soobčanov, ki ga odkritosrčno ljubijo in nad vse spoštujejo. (K svojemu službene- niu jubileju naj sprejme tov. Dobnik tudi naše iskrene čestitke! Uredn.)

—**š—** Šolskih zvezkov cena se je iznova zvišala. Pisalni zvezki stanejo namesto 6 sedaj 12 h, odnosno namesto 8 sedaj 16 h; ris. zvezki pa namesto 12 sedaj 16 h. (Odredba d. š. s. z dne 20. junija, št. 3963/16.)

—**š—** Delo. Tov. Armin Gradišnik, nadučitelj v Celju-okolici, opravlja v »počitnicah« poleg uradnih poslov še zadeve 10 mobiliziranih tovarišev in nekaterih vpokojencev. Zgled prave kolegijskosti in neumorne učiteljske delavnosti!

Koroške vesti.

—**k—** V ruski šrapnel, ki je izpremenjen v nabiralnik, je nabral učitelj Pišarovец Lev z Jesenic pri gospodih častnikih v Celovcu 119 K, ki jih je odposlal v vojne namene.

—**k—** »Teden Rdečega križa« na Koroškem je imel čistega dohodka 182.368 K 76 vin. — To je največ zasluga koroškega učiteljstva.

Goriške vesti.

—**g—** Za goriške občinske tajnike. Prejeli smo: Goriški deželni odbor je z okrožnico z dne 21. marca t. l., št. 1785, naznanil goriškim županstvom, da se je zavzel na c. kr. vladi za to, da bi dobila županstva za dela v prenešenem delokrogu odškodnino, ki naj bi služila posebno za izboljšanje plač občinskim tajnikom. Ker do danes ta stvar še ni rešena, naj bi slavni deželni odbor goriški blagovolili rešitev na merodajnem mestu pospešiti, zakaj občinski tajniki so v sedanjem času podpore nujno potrebni. Tudi več učiteljev je občinskih tajnikov.

—**g—** Nadzorniki za begunske šole. Za nadzornika naučnih tečajev za južne begunce na Štajerskem je delegiran dež. šol. nadzornik dvorni svetnik dr. Franc Serida; za begunske šole na Češkem in Moravskem vladni svetnik ravnatelj Josip Vettach, ki ga bo o političnih počitnicah nadomestoval deželni nadzornik dvorni svetnik Ravalico za italijanske šole na Češkem in ravnatelj Viktor Bežek za hrvatske in slovenske tečaje na Češkem in Moravskem. Za Sp. in Zg. Avstrijo, kjer so begunske šole v taborih itak pod vodstvom strokovnega osebja, vlada ni imenovala posebnih nadzornikov. Navedeni šolski nadzorniki za begunske šole imajo tudi nalogo, sodelovati za ustanovitev novih šol, kjer se pokaže potreba zanje.

—**g—** Gojenci in gojenke goriških učiteljskih, ki so v šolskem letu 1914/15 dovršili tretji letnik, ta se iz kateregakoli vzroka niso utegnili udeležiti zrelostnih izpitov, ki so bili izjemoma dovoljeni meseca julija t. l. v Ljubljani, naj se takoj prijavijo — zaradi morebitne dovolitve naknadnega zrelostnega izpita v drugi polovici meseca septembra t. l. v Ljubljani — na ravnateljstvu moškega učiteljskega goriškega v Ljubljani, na Dunajski cesti, št. 38/II. V svojih vlogi naj navedejo vzrok, zakaj se niso prijavili k izpitu meseca julija t. l. ter naj prilože zadnji dve letni izpitičevali.

—**g—** Pripravljavnica v Sv. Križu na Vipavskem. Kako živa je potreba pripravljavnice po deželi, dokazuje posebno pripravnica v Sv. Križu, ki jo vodi profesor Martin Mastnak. Na pripravljavnici je bil velik. Toda vseh priglasencev se ni moglo sprejeti. Sedaj obiskuje pripravljavnico 35 učencev.

—**g—** Spomenica županov goriške okolice na namestnika pravi poleg drugega: Podpisani župani prosijo nadalje: Vaša Ekscelenci blagovoli delovati na to, da se otvorijo s prihodnjim šolskim letom srednje šole v naši deželi sami in da dobi Gorica, ki je glavno mesto slovenskega dela naše dežele, in v kateri je polovica prebivalstva slovenska, tudi slovenske ulične napisе. — S tem bi visoka vlada obilo nagradila vse težave in stiske, ki jih mora prestatjati naše ljudstvo že dolgo dobo štirinajstih mesecev.

—**g—** Na razna vprašanja, kje uradujejo okrajne sodnije kobariška, bovška in tolminska, odgovorjamo, da kobariška in bovška ne poslujeta, kobariški okraj je ves zaseden, predstojnik okrajne sodnije kobariške se nahaja v Mariboru, bovške okrajne sodnije predstojnik pa v Brucku ob Litvi. Tolminska sodnija posluje v Cerknem.

—**g—** Slovenske sirote na Dunaju. Te dni je dospelo na Dunaj par sto slovenskih sirot iz Brucka ob Litvi. Začasno so nastanjeni v begunskem dvorcu v 10. okraju, odkoder pa pojdejo čez nekaj časa v 20. okraj, kjer bodo imeli svoje zavetišče in tudi svoje slovenske šole.

Tržaške vesti.

—**t—** Za pripravljalni tečaj za slovensko učiteljske v Trstu. Prizadeti roditelji prosijo v »Edinosti«, da se skoro ustanovi za našo učečo se mladino obojega spola tečaj v Trstu. Gotovi smo, da se jih priglasijo takoj zadostno število, in sicer izbornu učečo se mladino iz slovenskih in nemških zavodov, ki so dovršili 5., 6., 7. ljudsko-meščanski razred in ki nimajo kam vsopiti. Z nestrpnostjo pričakujemo roditelji in mladina, da bomo v kratkem čitali razglas, kje in kdaj se bo vpisovala mladina v to šolo, da jo pripravimo zanjo in da bomo rešeni mnogih težav in skrbi.

—**t—** Gojenke in gojenci učiteljskega zaposlovalnega tečaja v Trstu lahko dobe potrdilo o obisku tečaja pri slugi c. kr. pripravljavnice za srednje šole v Trstu, via S. Francesco 24/II. Obenem se obveščajo, da se otvori tečaj v Trstu tudi prihodnje leto; čas prijave se pravočasno naznani. Sprejemajo se tudi gojenci in gojenke za prvi letnik. Najbrže se otvori tudi pripravljalni tečaj.

—**t—** O tržaškem slovenskem šolstvu prinaša praška »Union« kaj pridno podatke, ki jih posnemlje iz slovenskih listov. To je hvalevredno početje, na katerem moramo biti iskreno hvaležni tudi v nemških krogih razširjenemu praškemu listu. Zakaj s tem se razširja poznavanje tržaških narodnostnih razmer v široki javnosti, se razširja dokaz, kako opravičene so naše zahteve na šolskem polju in kako naša borba za primerno veljavo v tem mestu sloni na faktičnih razmerah. Razširja se glas o naši eksistenci in o našem delu — glas, da smo tu činitelj, ki je treba z njim računati in ga uvaževati tudi v interesu države, kakor dokazujejo to ravno sedanji dogodki.

—**t—** Trebče. V nedeljo, 23. julija, je priredila tukajšnja šolka mladina pod nadzorstvom in vodstvom učiteljstva veselico v prid »Rdečemu križu« in »Skladu za vdove in sirote« padlih na soškem bojišču. Ako upoštevamo sedanje razmere in posebno še tukajšnje, moram reči, da je veselica uspela v vsakem oziru dobro. Čistega dohodka je bilo 143 K 92 vin., kar se je izročilo g. c. kr. komisarju. Zraven te vsote se je izročilo še 5 K, ki so se vzele iz puščice v gostilnici tukajšnjega »Gospodarskega društva«. Udeležba je bila mnogoštevila. Pa kdo bi ne prišel na veselico, ki jo prirede nedolžni otroci, in še posebno, ker je bil njen namen tako blag? Srčna hvala vsem onim, ki so pripomogli do tako lepega uspeha!

—**t—** Prepovedani znaki. Tržaško namestništvo ponovno opozarja, da je prepovedano nositi na čepicah znake z napis, grbi in imeni, ki se nanašajo na morarice sovražnih držav.

Istrske vesti.

—**i—** Velika škoda za Družbo sv. Cirila in Metoda za Istro je nastala zaradi tega, ker ne stavljajo več v promet užgalic, ki so se prodajale v nje korist. Kakor znano, je bilo prodajanje teh užgalic prepovedano, a pozneje je ministarstvo zopet dovolilo. Sedaj pa dela oviro dunajska tvrdka »Solo«, ki izdeluje te užgalice. Sporočila je namreč, da je uničila ves papir za napise v hrvaških narodnih barvah, a sedaj da ne more dobiti drugega. In tako ne more dati užgalic v promet. To je velika škoda za družbo in treba napraviti korake, da se to popravi. To je zopet ena tistih žrtev, ki jih nalaga vojna našemu narodu in ki ni nič manjša zato, ker zadevuje naš kulturni razvoj.

—**i—** 70.000 K dobi Družba sv. Cirila in Metoda po pokojnem dr. Ivanu Banjaviču. Kakor znano, je ta goreči hrvaški rodoljub in politik vse svoje imetje — izvzemši neka majhna volila sorodnikom — zapustil »Matici Hrvatski« in Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro. Iz te zapuščine so te dni prodali pokojnikove hiše v Zagrebu za vsoto 138.000 KZ. Naša družba dobi toerj okolo 70.000 K.

Iz Dalmacije.

—**d—** Odpravljena italijanska imena krajev in otokov v Dalmaciji. Z Dunaja brzojavljajo: Kompetentni faktorji so — upoštevajoči hrvaški značaj Dalmacije in dosedanje krivico, ki je omalovaževala ta karakter — zapovedali, da se morajo kraji in otoki imenovati odslej s svojim prvim imenom, t. j. kakor jih imenujejo Hrvati. — Ta vest je tudi uradno potrjena in razglašena. Italijanska imena se smejo samo še dva meseca poleg hrvaškega pisati v oklepajih. Tako je prav! Isto pričakujemo tudi za slovensko in hrvaško Primorje.

Splošni vestnik.

Prestolonaslednik nadvojvoda Karol Franc Jožef je postal dne 17. t. m. 30 let star. Dne 1. novembra 1903. je postal poročnik, dne 1. novembra 1906. nadporočnik in 1. novembra 1909. ritmojster. Dne 1. novembra 1912. je postal major in 1. maja 1914. podpolkovnik. Kmalu na to je udarila usodna ura; nastala je vojna, malo dni potem, ko je bil prestolonaslednik postal polkovnik. Vojna mu je naložila odgovornosti polna bremena. Dodeljen je bil najvišjemu poveljstvu in 15. julija 1915.

Pristopajte kot člani
k »Rdečemu križu!